

Aneks do raportu głównego

W rozdziale II raportu głównego, zwłaszcza na str. 25-29, omówiliśmy wyniki badań dotyczące skali i struktury zakupów i korzystania z usług przez turystów odwiedzających Ziemię Koronowską oraz przez turystów- rezydentów –mieszkańców domków i domów wypoczynkowych. Mimo, że dane nasze oparte są wyłącznie na deklaracjach ankietowanych osób i musimy je traktować jedynie orientacyjnie, znakomicie pokazują podstawowe charakterystyki rynku konsumpcyjnego obu tych grup.

Tutaj chcemy je uzupełnić o analizę danych uzyskanych z odpowiedzi na pytania dotyczące korzystania, bądź nie, z lokalnego rynku usług -zadawane wyłącznie rezydentom, oraz pytania zadawane wyłącznie mieszkańcom gminy Koronowo, a dotyczące świadczonych przez nich usług i gotowości do ew. przedsiębiorczości w tym zakresie. Odwołamy się też do niektórych, istotnych dla tej problematyki, wyników badań sprzed 2 lat, prowadzonych w gminie Koronowo na reprezentatywnej próbie losowej 571 mieszkańców, w wieku pow. 15 lat.

Punktem wyjścia uczynimy dane dotyczące struktury korzystania przez rezydentów z lokalnego rynku usług i handlu. Jak widzimy w zestawieniu tabeli 1, tylko z czterech kategorii usług korzysta statystyczna większość (tzn. ponad 50 % odpowiadanych na to pytanie) rezydentów. Zaznaczyliśmy je jasno-zielonym szrafem. To w pierwszej kolejności usługi handlu: artykułami spożywczymi i artykułami przemysłowymi (nie spożywczymi). Na trzeciej pozycji są usługi pocztowe i bankowe. Na 5 i 6 miejscu usługi zdrowotne i medyczne, oraz usługi tzw. małej gastronomii. Zatem na wszystkich czołowych pozycjach są usługi najbardziej podstawowe, by nie powiedzieć – konieczne. Na ośłodę (nomen omen) regułę tę łamie 4 miejsce kawiarni i cukierni (bodaj jedynej w Koronowie?!).

Aż z dziesięciu dziedzin usług (na 18) wyraźna większość rezydentów nie korzysta. Zaznaczyliśmy je szarym szrafem. Są i takie, z których korzystają jedynie pojedyncze osoby. Dotyczy to głównie grupy usług opiekuńczych i z zakresu pomocy domowej.

Trudno doszukiwać się tu jakichś zależności, poza podstawową, że rezydenci w niewystarczającym stopniu korzystają z lokalnego rynku handlu, a już zdecydowanie niewielkim z rynku usług. Najprawdopodobniej czynią to w swoim stałym miejscu zamieszkania, głównie Bydgoszczy. Istnieją z pewnością dziedziny i specjalności usług które z powodzeniem mógłby oferować rezydentom lokalny rynek. Dotyczy to zwłaszcza sfer usług opiekuńczych: kosmetycznych; pomocy domowej; usług budowlanych i pokrewnego rzemiosła, oraz całej gamy usług ze sfery kultury, rozrywki sportu i rekreacji. Trzeba jednak uatrakcyjnić ofertę;

Tabela 1. Korzystanie przez rezydentów z lokalnego rynku usług i handlu w gminie Koronowo

l.p.	Czy korzysta Pana(i) w gminie Koronowo z ofert lokalnego rynku usług i handlu?	Liczba odpowiedzi					Razem "Tak"		Razem "Nie"	
		Obecnie korzystam		Przewiduję ew. w przyszłości			liczba	%	liczba	%
	Dziedzina	a -tak	b -nie	c - tak	d -nie					
1	Sklepy spożywcze	238	1	3	0		241	98,4	1	0,4
2	Sklepy przemysłowe	183	44	3	1		186	76,9	45	18,6
3	Usługi bankowe; pocztowe itp.	170	61	1	1		171	71,0	62	25,7
4	Kawiarnie; cukiernie	100	103	23	2		123	51,3	105	43,8
5	Usługi medyczne i zdrowotne	95	103	9	0		104	42,8	103	42,4
6	Tzw. mała gastronomia, bufety, itp. (też w ośr. czasowych)	85	108	17	1		102	42,9	109	45,8
7	Usługi ogrodnicze itp.	96	125	3	1		99	41,1	126	52,3
8	Imprezy kulturalne i rozrywkowe (koncerty, festyny, spektakle, zabawy)	58	98	37	1		95	39,7	99	41,4
9	Restauracje	65	128	23	2		88	36,7	130	54,2
10	Usługi sportowo – rekreacyjne (wypożyczalnie; PTTK, itp.)	74	124	8	0		82	34,3	124	51,9
11	Usługi stolarsko-budowlane, remontowe, itp.	60	144	3	3		63	26,1	147	61,0
12	Jadłodajnie, stołówki, bary szybkiej obsługi (też w OW)	43	152	13	1		56	23,2	153	63,5
13	Usługi kosmetyczne (fryzjer, kosmetyczka, manicure, itp.)	43	158	2	2		45	18,8	160	66,7
14	Usługi biur turystycznych; informacji turystycznej	27	167	9	3		36	15,0	170	70,8
15	Biblioteka, wypożyczalnia filmów, płyt	9	180	10	2		19	7,9	182	75,8
16	Opieka nad osobami starszymi lub chorymi	5	193	1	2		6	2,5	195	81,9
17	Pomoc domowa (sprzątanie; pranie gotowanie)	3	198	2	2		5	2,1	200	83,0
18	Opieka nad małymi dziećmi	4	194	1	2		5	2,1	196	82,7

dostosować ją do potrzeb tej, z pewnością specyficznej, grupy klientów – turystów i aktywniej wyjść z ofertą do tej bardzo licznej w gminie kategorii potencjalnych klientów.

Wskazówką może być deklarowana gotowość korzystania z usług lub oferty rynku jeśli taka się pojawi lub będzie lepsza. Wskazywano najczęściej na: ofertę gastronomii (restauracje, kawiarnie, cukiernie, mała gastronomia, jadalnie, itp. – łącznie 76 wskazań); imprezy kulturalne i rozrywkowe (koncerty, festyny, spektakle, zabawy, itp. – razem 37 wskazań). Spore zainteresowanie miała by też biblioteka i wypożyczalnia filmów; usługi medyczne; oferty biur turystycznych oraz wypożyczalnie sprzętu sportowego i rekreacyjnego. Instytucje tego typu istnieją już w kilku miejscach, chodzi zatem o ofertę lepiej przystosowaną i łatwiej dostępną dla rezydentów.

Być może powinna ona dosłownie przyjść do nich (np. objazdowa wypożyczalnia książek; sprzętu: filmów itp.).

Trzeba też w tym miejscu jeszcze raz przywołać analizowane w rozdz. II Raportu główne deklaracje nt. spraw ważnych dla turystów i turystów rezydentów. Oto jak przedstawia się ich lista i % wskazań, że są to sprawy ważne lub bardzo ważne:

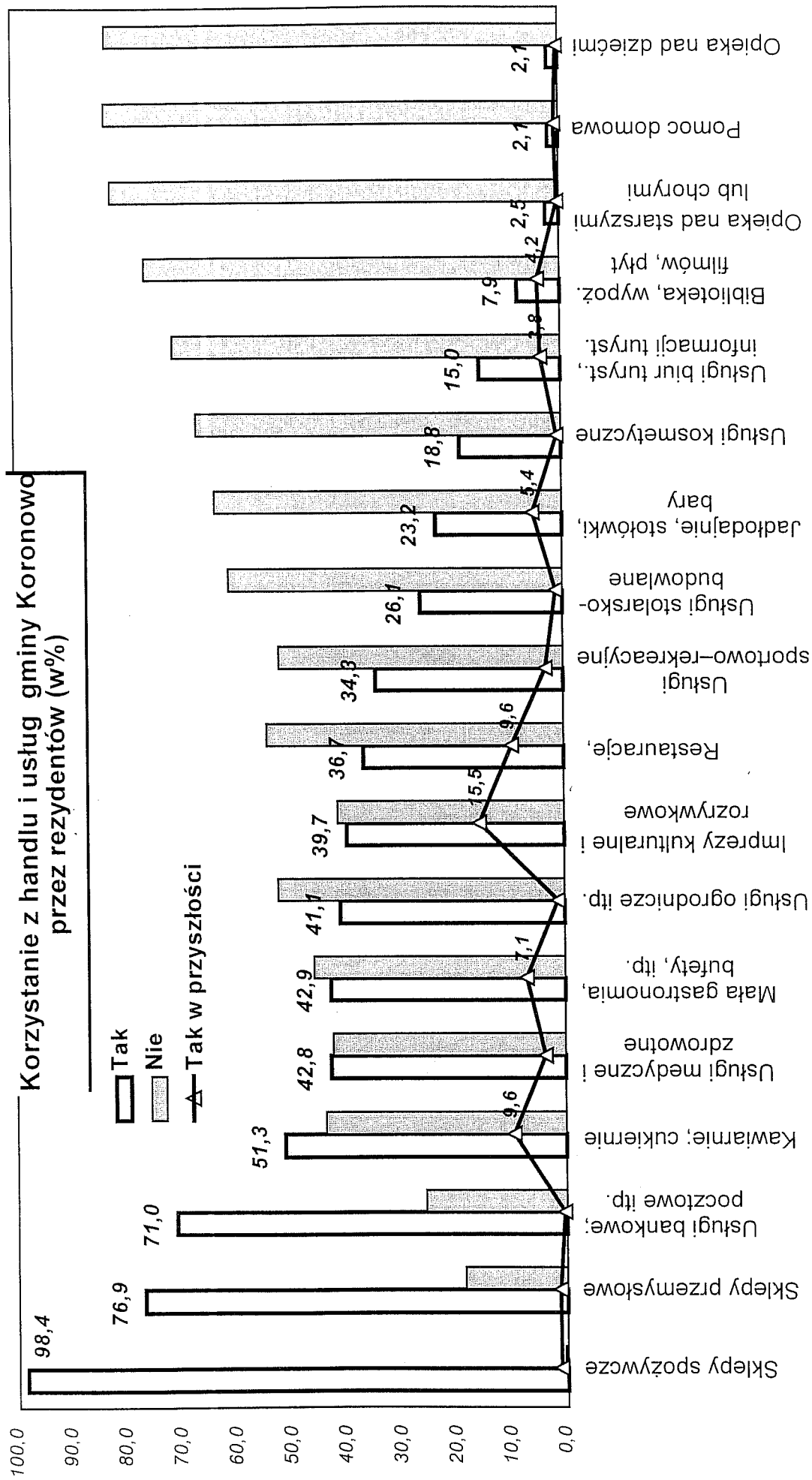
Tabela 2. Sprawy ważne dla turystów

Lp.	Odp. na pyt. 11: Co dla Pana(i), jako wczasowicza, czy „turysty – rezydenta” posiadającego tu dom(ek), jest ważne, a co nie, lub mniej ważne	ważne lub b. ważne dla(%):	
		R	T
1	bezpieczeństwo	93,5	83,3
2	dobre zaopatrzenie i możliwości zakupu artykułów spożywczych, żywności	92,7	74,1
3	stan sanitarny, czystość, higiena, porządek	91,5	82,2
4	pomoc i opieka medyczna (pogotowie ratunkowe; apteka; lekarz ogólny, itp.)	85,8	68,5
5	możliwości uprawiania sportów wodnych i hobby: pływanie; żeglarstwo; kajakarstwo, wędkarstwo, nurkowania; wypożyczenia sprzętu, turystyki pieszej; rowerowej; konnej, itp.	84,2	72,8
6	dobra komunikacja (możliwość dojazdu) i telek. (możliwość skomunikowania się ze światem)	77,3	59,7
7	dobra informacja turystyczna; oznakowanie miejsc i tras	63,2	57,6
8	dobra gastronomia (restauracje; bary; smażalnie...)	60,7	59,1
9	kontakty z ludźmi; nowe znajomości;	59,9	61,4
10	dobrze zaopatrzenie w artykuły przemysłowe, sprzęt sportowo-turystyczny, artykuły pamiątkarski	58,3	34,7
11	możliwość rozrywki i zabawy, wyżycia się; odreagowania napięć i stresów	57,5	67,7
12	atrakcyjna oferta usług turystycznych, rekreacyjnych, zawody sportowe	53,0	52,0
13	możliwość uczestniczenia w imprezach, koncertach, zawodach, itp.	52,6	51,0
14	poznanie miejscowych obyczajów, historii, kultury ludowej	49,0	36,2
15	możliwości taniego pobytu (tanich: kwater, pola biwakowe, tanie usługi; żywność itp.)	47,0	66,0
16	możliwości zwiedzania atrakcyjnych miejsc, obiektów, zabytków, itp.	45,7	39,8
17	możliwość spędzania czasu w niepogodę (kino, puby; kawiarnie; biblioteka; film i płytoteka, kluby	45,7	50,1
18	pomoc i opieka weterynaryjna	41,7	21,2
19	usługi rzemieślnicze – naprawy, jak np.: samochodowe; naprawy sprzętu AGD; krawiec, szewc	32,8	15,8
20	komfort i wygoda; (hotele, pensjonaty, wysoka jakość i bogata oferta usług, turystycznych)	30,8	34,7
21	usługi kosmetyczne (kosmetyczka; fryzjer; manicure, itd.)	19,0	16,5

Szrafltem zaznaczono ponad 60% wskazań, jest to aż 11 pozycji !

To również cenna wskazówka dla przygotowania oferty dla turystów i rezydentów.

Wykres 1 Zakres i struktura korzystania rezydentów z lokalnego rynku usług i handlu

Po rozeznaniu potencjalnego popytu na usługi turystyczne i około turystyczne przedstawiamy uzyskane w badaniach informacje nt. rzeczywistej i potencjalnej podaży. Zawierają je odpowiedzi na pytania skierowane do mieszkańców gminy Koronowo. Przypominamy, że do badań dobrano celowo 100 osobową próbę mieszkańców prowadzących jakąś działalność gospodarczą. Faktycznie w 214 osobowej grupie ankietowanych mieszkańców znalazło się ostatecznie 97 osób deklarujących prowadzenie jakiejś działalności gospodarczej. Kilkanaście kolejnych osób prowadziło taką działalność, ale jej zaniechało. Ponadto w 5 przypadkach respondenci przyznają, że prowadzą jakąś działalność „nieformalnie”. W odpowiedzi na pytanie 11 skierowane do mieszkańców (M.11: Czy chciałby (zamierza, planuje, bierze pod uwagę, itp.) Pan(i) podjąć działalność gospodarczą w zakresie turystyki lub usług z nią związanych?) 47osób zadeklarowało taką chęć (zamiar). Z tej liczby 28 osób już prowadzi jakąś działalność, a dla 19 była by to ich pierwsza samodzielna działalność gospodarcza.

Tabela 3

Dziedzina (rodzaj) usług lub produkcji:	obecnie to robię;	bywa, że się tym zajmuję;	robiłem, ale zaniechałem;	inna sytuacja	Planuję to robić	
					tak	pod warunkiem...
Zakwaterowanie (noclegi): (np.: wynajem pokoju; części domu, prowadzenie campingu; pola namiotowego; prowadzenie hotelu; pensjonatu)	15	3	4		12	2
Wyżywienie: (np.: produkcja żywności itp. artykułów spożywczych; prowadzenie restauracji; kawiarni; prowadzenie punktu małej gastronomii)	2				10	2
Transport: (np. osobowy (taxi, mikrobus; autobus); towarowy (ciężarowy); specjalny (dorożka; kulig; statek spacerowy)	13				3	4
Wypożyczenie i naprawa sprzętu: (np. sprzętu turystycznego i sportowego; budowlanego; AGD, itp.)	1		1		4	
Prowadzenie gospodarstwa agroturystycznego	1				9	1
Inne usługi turystyczno-rekreacyjne -jakie?:	2	1	1		2	1
Usługi z działu: „budowlane”: (np.: murarskie; ciesielskie; tynkarskie, itp.; stolarskie; remontowe (malarskie, kafelkowanie; tapetowanie, itp.); instalacyjne (elektryczne, hydrauliczne; gazowe)	4				0	0
Drobna wytwórczość: (np.: artykuły pamiątkarskie; ozdoby,)	2				2	
Handel i pośrednictwo – jaki(e)? (sklep spożywczy; sklep przemysłowy; jakiś sklep specjalistyczny; biuro turystyczne; pośrednictwo handlu nieruchomościami, itp.)	39	1	1		5	
Pomoc domowa: (np.: sprzątanie; gotowanie; prowadzenie domu; opieka nad dziećmi; opieka nad osobami starszymi; niepełnosprawnymi, itp.)			1		2	1
Inne usługi: fryzjer; fotograf; szewc; kawiarenka internetowa; ślusarz;	10	2		3	1	
Inna działalność -jaka?	1			2	0	
Razem	90	7	8	5	50	11

11 osób uzależnia taką możliwość od jakichś dodatkowych warunków (np. uzyskania jakiejś pomocy).

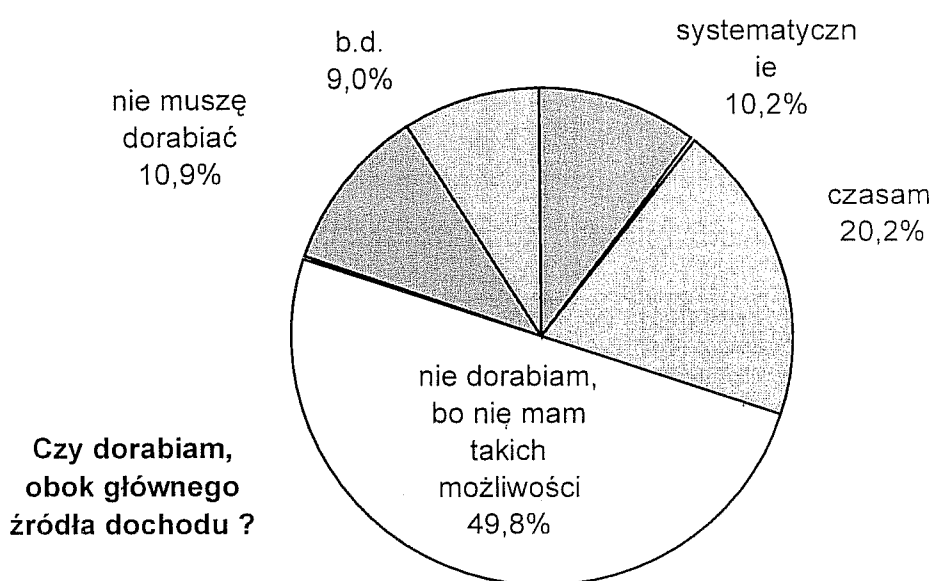
Największa grupa badanych pracuje (świadczy usługi) w dziedzinie handlu (39 osób): zakwaterowania-noclegów (15 osób) oraz transportu (13 osób). Największe zainteresowanie budzi możliwość wynajmowania miejsc noclegowych itp. usługi hotelarskie (12 osób); usługi gastronomiczne (10 osób) oraz prowadzenie gospodarstwa agroturystycznego (9 osób).

Dla 11 osób była by to podstawowa działalność, dla 27 dodatkowa.(odp. na pyt. M7)

Dopełnieniem tych danych są uzyskane przed dwoma laty deklaracje mieszkańców nt. podejmowania dodatkowej pracy zarobkowej.

Wykres 2. **Inne źródła dochodów**

Jak widzimy na diagramie kołowym ponad 30 % respondentów obok głównego źródła utrzymania ma jeszcze dodatkowe dochody – dorabia. Prawie połowa (49,8%) nie widzi możliwości

Czy dorabiam, obok głównego źródła dochodu ?

dorabiania, ale

Źródło: *Badania 2000 op. cit*

potencjalnie stanowi grupę podjęcia jakiejś działalności gospodarczej. Możemy ją zatem potraktować jako potencjał lokalnego rynku pracy, także w dziedzinie szeroko rozumianej sfery turystyki.

Pytaliśmy również o najbardziej preferowany „układ” pracy, podając 7 gotowych oraz możliwości samodzielnego zaproponowanie najlepszego dla siebie rozwiązania. Wyniki przedstawia poniższa tabela 5. Jak widzimy, zdecydowanie preferowana jest praca „na swoim” tzn. , we własnej firmie (gospodarstwie). Taki układ uzyskał prawie 70% zwolenników, a wybrało go aż 90 % prowadzących już własną działalność gospodarczą. Drugie w kolejności rozwiązanie: praca w państwowej lub samorządowej firmie lub instytucji na etacie, znalazło już tylko 12,5 % zwolenników. Ogólnie, na podstawie deklaracji, można by powiedzieć, że społeczność gminy Koronowo to społeczność rzeczywistych i potencjalnych przedsiębiorców, ludzi aktywnych i samodzielnych

Tabela 5

l.p.	Jaki układ –warunki pracy, uważa Pan(i) za najlepszy?:	l.odp	% odp
1	U siebie, „na swoim”, we własnej firmie, gospodarstwie, ew. z najbliższą rodziną, itp.	139	69,5
2	W państwowej lub samorządowej firmie lub instytucji na etacie	25	12,5
3	Na spółkę z kimś: zaufanym, znajomym, dobrze zorientowanym, dalszą rodziną, itp.	19	9,5
4	U kogoś (w cudzej prywatnej firmie) na pensji -etacie	8	4
5	Na zlecenia; umowy o dzieło, itp. (bez zakładania własnej firmy i (lub) etatowej pracy)	7	3,5
6	Praca „na czarno”	2	1
7	Jako udziałowiec większego przedsięwzięcia (np. akcjonariusz, itp.)	1	0,5
8	Inny –jaki?:	0	0
	b.d.	14	

Ostatnie z pytań dotyczących rzeczywistej i potencjalnej aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców gminy Koronowo na rzecz turystów dotyczyło przeszkód w takiej działalności. Proponowana lista obejmowała 10 pozycji (1-10, tabela 6). Kategoria 11: *Zbyt wysokie koszty pracy (podatki; ZUS; itp.)* pojawiła się w wyniku zgłaszania jej przez samych respondentów w kategorii „inne” (zob. pyt. 15 ankiety M)

Zdecydowanie, w opinii respondentów, najczęściej przeszkodą jest: brak pieniędzy, kapitału na podjęcie działalności (64,6%), ponad połowę mniej wskazuje na brak pomocy czy ułatwień dla podejmujących lub (i) prowadzących działalność gospodarczą (30,7). Na trzecim miejscu jako przyczynę wymieniano biedę i zw. z nią słaby popyt na towary i usługi na rynku lokalnym. (25,5%). Pozostałe czynniki uzyskały znacznie mniej wskazań. 10% przekroczyły jeszcze: bariery psychologiczne (brak odwagi itp.); słaby popyt (por. pkt. 3) oraz brak wiedzy i umiejętności do podejmowanie zadań przedsiębiorcy.

Tabela 6.

l.p.	Co zdaniem Pana(i) jest główną przeszkodą w przedsiębiorczości, np. podejmowaniu działalności usługowej itp. na rzecz turystów i wczasowiczów w gminie Koronowo?	Liczba odp.	% odp.
1	brak pieniędzy (kapitału) na start, aby zacząć; drogie kredyty, itd.	137	64,6
2	brak pomocy i ułatwień ze strony lokalnych władz	65	30,7
3	bieda (mało potencjalnych klientów, lub zbyt biedni klienci)	54	25,5
4	brak odwagi (bariery psycholog; mentalne itp.); ryzyko takiego przedsięwzięcia	32	15,1
5	brak takiego zapotrzebowania (brak popytu na rynku pracy i usług, itp.)	31	14,6
6	brak wiedzy, wykształcenia, doświadczenia, umiejętności	26	12,3
7	niezaradność ludzi, wyuczona bezradność, itp. postawy roszczeniowe, itp.	18	8,5
8	wygoda i lenistwo ludzi	14	6,6
9	zbyt silna konkurencja na rynku	10	4,7
10	zbyt niskie ceny (słaba możliwości zarobku) -nieopłacalność takiej pracy i usług	9	4,2
11	zbyt wysokie koszty pracy (podatki; ZUS; itp.)	6	2,8
	b.d.	2	

Dobrym komentarzem do tego są też inne wyniki badań sprzed 2 lat pokazujące postawy mieszkańców gminy związane bezpośrednio i pośrednio z przedsiębiorczością w dziedzinie turystycznej i w ogóle. Zwróćmy uwagę na znaczące różnice pomiędzy grupą elity i ogółem mieszkańców dobrze ilustrujące różnice postaw i orientacji.

Tabela 4. Wyniki odpowiedzi na pytania z badań 2000 r. (reprezentatywna próba losowa N = 571 osób 15 i więcej lat)

Twierdzenie	Elity		Ogół mieszkańców		Różnica pkt. %
	Akceptujący tw.		Akceptujący tw		
	Liczba	%	Liczba	%	
Nie bałbym się prowadzić własnej firmy (v/s: nie chcę ryzykować, wolę pracować na etacie)	42	70,0	295	54,8	15,2
Wolę aktywne życie (v/s: wolę spokojne życie)	57	87,7	289	52,4	35,3
Radzić sobie trzeba samemu nie warto liczyć na pomoc innych (v/s: Można i trzeba liczyć na pomoc sąsiadów i znajomych)	42	65,6	391	71,5	-5,9
Rozwój turystyki daje mieszkańcom gminy Koronowa korzyści ekonomicznych (pracę; pieniądze) (v/s: Rozwój turystyki niewiele daje mieszkańcom gminy, korzyści czerpią inni: (przyjezdni) i turyści	56	86,2	380	70,1	16,0
Rozwój turystyki wpływa korzystnie na rozwój kulturalny i cywilizacyjny gminy Koronowo (v/s: Rozwój turystyki przynosi więcej problemów (przestępczość; zakłócanie spokoju;) niż dobrego)	55	82,1	374	70,2	11,9
Warunki życia osoby powinny zależeć od niej samej (v/s: Państwo powinno dbać o warunki życia obywateli)	34	52,3	152	28,2	24,1
Nawet zwykli mieszkańcy mają wpływ na wiele spraw w gminie (v/s: Zwykli mieszkańcy nie mają żadnego wpływu na sprawy naszej gminy)	28	43,8	111	20,3	23,5

Zródło: Badania 2000 op. cit.

Mimo mniej licznych przedsiębiorczych postaw i orientacji ogółu społeczności, w stosunku do grupy elit (co jest niejako ich definicyjnym wskaźnikiem!), postawy te przeważają wśród mieszkańców gminy i są dobrym prognostą dla rozwoju gminy i wzrostu aktywizacji i przedsiębiorczości jej mieszkańców. Tym bardziej jednak niepokoi niewiara w możliwości tzw. zwykłych ludzi i wciąż powszechna postawa roszczeniowa znacznej części społeczeństwa.

Te wskaźniki mogą zostać zmienione jedynie poprzez intensywną edukację społeczną i realne społeczne doświadczenie najlepiej weryfikujące poglądy na dany temat.

Dane te można wykorzystać przy dalszych analizach dotyczących lokalnego rynku usług i perspektyw jego rozwoju, głównie w warstwie dotyczącej społecznego potencjału w tym zakresie.

G.K.,
październik 2002

Struktura doboru i realizacji próby badawczej

KATEGORIA GŁÓWNA PRÓBY I PODKATEGORIE	Grupa celowa i dodatkowe kryteria doboru	Próba dobrana:	Próba zrealizowana
TURYŚCI	RAZEM	500	538
Turyści z pól biwakowych	Razem	100	100
W Pieczyskach (gestor - Komenda Policji 50 miejsc). W Sokole Kuźnica (Nadleśnictwo Różanna - ok. 50 miejsc) 2 pola w Samociążku (WLOP Bydg. i PTTK „Szlak Brdy” -	Pola biwakowe: namiotowe;caravaning, itp. (Dodatkowe kryteria doboru respondenta: płeć i wiek)	25	
W Wilczym Gardle (PTTK „Szlak Brdy” - ok. 200 miejsc) W Romanowie (ok. 100 miejsc). inne: np.. Krówka Leśna	Pola biwakowe: namiotowe;caravaning, itp. (Dodatkowe kryteria j.w.)	25	
W Pieczyskach (gestor - Komenda Policji 50 miejsc), W Sokole Kuźnica (Nadleśnictwo Różanna - ok. 50 miejsc) 2 pola w Samociążku (WLOP Bydg. i PTTK „Szlak Brdy” -	Pola biwakowe: namiotowe;caravaning, itp. (Dodatkowe kryteria j.w.)	25	
W Wilczym Gardle (PTTK „Szlak Brdy” - ok. 200 miejsc) W Romanowie (ok. 100 miejsc). inne: np.. Krówka Leśna	Pola biwakowe: namiotowe;caravaning, itp. (Dodatkowe kryteria j.w.)	25	
Turyści - z ośrodków wypoczynkowych:	Razem	100	134
Ośrodki wypoczynkowe: Pieczyńska	Wczasowicze z ośrodków wypoczynkowych (Dodatkowe kryteria doboru respondenta: płeć i wiek)	50	
Ośrodki wypoczynkowe: Sokole Kuźnica	Wczasowicze z ośrodków wypoczynkowych (Dodatkowe kryteria j.w.)	10	
Ośrodki wypoczynkowe: Tuszyny	Wczasowicze z ośrodków wypoczynkowych (Dodatkowe kryteria j.w.)	10	
Ośrodki wypoczynkowe: Samociążek	Wczasowicze z ośrodków wypoczynkowych (Dodatkowe kryteria j.w.)	10	
Ośrodki wypoczynkowe: Kadzionka; Krówka Leśna; Romanowo	Wczasowicze z ośrodków wypoczynkowych (Dodatkowe kryteria j.w.)	10	
Ośrodki wypoczynkowe: Salno; Kregiel; Nowy Dwór; inna m.	Wczasowicze z ośrodków wypoczynkowych (Dodatkowe kryteria j.w.)	10	
Obozy młodzieżowe; sportowe; studenckie; harcerskie, itp.	Razem	50	50
inne: np. obozy młodzieżowe; sportowe; studenckie; harcerskie, itp. Pieczyńska lub (i) Srebrnica	Uczestnicy obozów itp.. Dodatkowe kryteria doboru respondenta:płeć	20	
inne: np. obozy młodzieżowe; sportowe; studenckie; harcerskie, itp. Samociążek lub (i)Tryszczyn lub i Tuszyny	Uczestnicy obozów itp.. Dodatkowe kryteria doboru respondenta:płeć	20	
inne: np. obozy młodzieżowe; sportowe; studenckie; harcerskie, itp. Kadzionka; Krówka Leśna; Sokole Kuźnica	Uczestnicy obozów itp.. Dodatkowe kryteria doboru respondenta:płeć	10	

Struktura doboru i realizacji próby badawczej

Turysci plażowi itp. najczęściej 1-2 dniowi - " <i>turyści weekendowi</i> "	Razem	100	114
Plaże, kąpieliska, kawiarnie; puby ..., itp. (wszystkie miejscowości turystyczne i wczasowiska - zob. spis)	turyści "weekendowi": <u>nie</u> z OW; "rezydenci" lub inni "stacjonarni" (Dodatkowe kryteria doboru respondenta: płeć i wiek)	100	
Przejazdem; tranzytem (samochodem; rowerem; kajakiem; żaglówką; pieszo itp.)	razem	100	100
przydrożne zajazdy; bary; parkingi; szlaki rowerowe; wodne; stanice; itp	Napotkani w tych miejscach Dodatkowe kryteria doboru respondenta: płeć i wiek	100	
Inne: np. kursy; szkolenia, konferencje; zjazdy, itp.	Razem	50	40
Ośrodki szkoleniowe; (zob. spis)	Uczestnicy szkoleń, kursów, zjazdów; konf. itp. Dodatkowe kryteria doboru respondenta: płeć i wiek	10	
MIESZKANCY	Razem	200	214
<i>Przedsiębiorcy świadczący usługi itp. w Koronowie</i>	Uwaga: wszyscy świadczący usługi itp. na terenie gminy Koronowo - nie tylko jej mieszkańcy	50	59
Przedsiębiorcy świadczący usługi itp. poza Koronowem: Buszkowo; Gościeradz; Lucim; Łąsko Małe i Łąsko Wielkie; Nowy Jasieniec; Pieczyńska; Romanowo; Salno; Samociążek; Sokole Kuźnica; Tryszczyn i Tryszczyn Osiedle; Wtelnio	Uwaga: wszyscy świadczący usługi itp. na terenie gminy Koronowo nie tylko jej mieszkańcy	50	37
NIE świadczący usług mieszkańcy Koronowa (zwykli mieszkańcy)	Mieszkańcy gm. Koronowo Dodatkowe kryteria doboru respondenta: płeć i wiek	50	45
NIE świadczący usług mieszkańcy spoza Koronowa (zwykli mieszkańcy): Buszkowo; Gościeradz; Lucim; Łąsko Małe i Łąsko Wielkie; Nowy Jasieniec; salno; Samociążek; Tryszczyn i Tryszczyn Osiedle; Wtelnio	Mieszkańcy gm. Koronowo Dodatkowe kryteria doboru respondenta: płeć i wiek	50	73
REZYDENCI	RAZEM	300	247
Domki prywatne w zgrupowaniach (pow.10):.	razem	100	111
Domki prywatne w zgrupowaniach (pow.10): Tuszyny	Dodatkowe kryteria doboru: standard/ lokalizacja/ wielkość	30	
Domki prywatne w zgrupowaniach (pow.10): Pieczyńska	Dodatkowe kryteria doboru: j.w.	37	
Domki prywatne w zgrupowaniach (pow.10): Srebrnica; Romanowo	Dodatkowe kryteria doboru: j.w.	7	
Domki prywatne w zgrupowaniach (pow.10): Samociążek; Stopka	Dodatkowe kryteria doboru: j.w.	10	
Domki prywatne w zgrupowaniach (pow.10): Tryszczyn	Dodatkowe kryteria doboru: j.w.	10	

Struktura doboru i realizacji pomy badawczej

Domki prywatne w zgrupowaniach (pow.10):Kadzionka; Romanowo	Dodatkowe kryteria doboru: j.w.	3	
Domki prywatne w zgrupowaniach(pow.10): ew. inne miejscowosci i miejsca	Dodatkowe kryteria doboru: j.w.	3	
Razem: (dane z 2000 r.)ok.700			
Domki prywatne pojedyncze; wolnostojące (max.3):.	RAZEM	50	7
Domki prywatne pojedyncze; wolnostojące (max.3): Tuszyny; Pieczyska;	Dodatkowe kryteria doboru: standard/ lokalizacja/ pow.	15	
Domki prywatne pojedyncze; wolnostojące (max.3): Srebrnica; Romanowo	Dodatkowe kryteria doboru: j.w.	10	
Domki prywatne pojedyncze; wolnostojące (max.3): Kadzionka; Krówka Leśna;Sokole Kuźnica	Dodatkowe kryteria doboru: j.w.	10	
Domki prywatne pojedyncze; wolnostojące (max.3): Samociążek; Stopka	Dodatkowe kryteria doboru: j.w.	10	
Domki prywatne pojedyncze; wolnostojące (max.3): Salno; Kręgiel; i każde inne "odkryte" miejsce	Dodatkowe kryteria doboru: j.w.	5	
Razem: (dane z 2000 r.)ok.300	Razem		
Zespoły Pracowniczych Ogrodów Działkowych (POD)	razem	130	129
1. POD Koronowo*/ „Nad Brdą”(74)	Dodatkowe kryteria doboru: standard/ lokalizacja/ pow.	0	
2. POD Koronowo*/ „Jarzębinka”(200)	j.w.	0	
3. POD Samociążek „Samociążek”(101)	j.w.	12	
4. POD Tryszczyn „Rekreacja”(96)	j.w.	7	
5. POD Tryszczyn „Lato”(42)	j.w.	4	
6. POD Tryszczyn „Przy Zaporze”(210)	j.w.	20	
7. POD Pieczyska „Na Zakolu”(68)	j.w.	5	
8. POD Pieczyska „Lipkusz”(184)	j.w.	15	
9. POD Pieczyska „Pólko” (26)	j.w.	2	
10.POD Pieczyska „Sad-Remo” (107)	j.w.	8	
11.POD Pieczyska „Pegaz” (225)	j.w.	16	
12.POD Pieczyska „Połana Leśna” (51)	j.w.	4	
13.POD Pieczyska „Olszewka” (122)	j.w.	10	
14.POD Srebrnica „Srebrnica” (265)	j.w.	20	
15.POD Srebrnica „Przy Lesie” (54)	j.w.	4	
16.POD Srebrnica „Srebrnica Sektor B”(20)	j.w.	1	
17.POD Srebrnica „Srebrnica Sektor C” (23)	j.w.	2	
18.POD Stopka*/„Na Wzgórzu” (48)	j.w.	0	
Razem działek POD (1916 w. 2000 r.)			
*/ W trzech spośród tych ogrodów obiekty letniskowe nie występują. Są to pracownicze ogrody działkowe: „Jarzębinka”. „Nad Brdą” (Koronowo) oraz „Na Wzgórzu” (Stopka). Stąd liczba 0			

czyli:

KRÓTKA INSTRUKCJA DLA ANKIETERÓW:

- 1. Zapoznaj się z treścią ankiety** (– jest to faktycznie kwestionariusza wywiadu). Ankieter musi ją dobrze znać i powinien umieć odpowiedzieć na ewentualne pytania i wątpliwości respondenta -tak nazywa się osobę “badaną” przy pomocy ankiety –wywiadu. Oczywiście nie odpowiada zamiast niego. ani nie sugeruje “prawidłowej” odpowiedzi. Zorientuj się ile czasu zajmuje Ci jedna ankieta. gdzie są trudności u wypełniających – odpowiadających. (nie przejmuj się - później nabierzesz wprawy !)
- 2. Upewnij się, że dana osoba spełnia kryteria doboru do badań** (kategoria turystów: mieszkańców, miejscowość, grupa wieku, płeć). Zobacz Twój klucz doboru respondentów !
- 3. Kwestionariusz ankiety-wywiadu wypełniasz Ty, czyli ankieter. Tj.** zaznacza lub(i) wpisuje odpowiedzi jakich udziela osoba pyтана. **Wyjątkowo osoby pytane mogą same wypełnić ankietę, lub jej fragment (zakreślać pytania itp.) – zob. też pkt.5.**
- 4. Nie zniechęcaj się zbyt łatwo!** Jeśli ktoś niezbyt chętnie chce udzielić odpowiedzi staraj się przekonać taką osobę, że jej odpowiedzi będą miały wpływ na opracowywany przez Samorząd wieloletni plan rozwoju gminy. Podkreśl, że ankieta jest anonimowa i będzie wykorzystana tylko do prac nad strategią gminy. Oczywiście przy kategorycznej odmowie, znaleźć inną osobę o tych samych cechach doboru do próby (rezerwa)
- 5. W wyjątkowych tylko sytuacjach** , jeśli Ankieter uzna to za stosowne, to **może zostawić ankietę** i odebrać ją w umówionym czasie. Oznacza to jednak dwie wizyty.
- 6. Jest kilka pytań otwartych -np. pyt.1-2 do mieszkańców,** (a w kilku skategoryzowanych możliwość podania własnych odpowiedzi, innych niż zaproponowane kategorie). **Zapisuj autentyczne odpowiedzi: nie „poprawiaj” ich.** Tu nie ma dobrych i złych odpowiedzi. Każdy ma prawo do własnej wypowiedzi, a także nieco innego rozumienia samego pytania. Chyba, że faktycznie nie zrozumiał pytania, wtedy naprowadź na założony w ankiecie sens pytania. Ważne żeby odpowiedzi były prawdziwe.
- 7. Staraj się pisać i zaznaczać wyraźnie,** w przypadku pytań otwartych (bez gotowych kategorii) dąż do krótszych i bardziej konkretnych odpowiedzi. Przy szerszych wypowiedziach zapisuj - zaznacz to co jest odpowiedzią na pytanie lub informacją, cechą. Używaj ołówka, a po skończonej ankiecie możesz ew. poprawić i uzupełnić. Rób to jak najszybciej, najlepiej zaraz po każdym wywiadzie póki jeszcze pamiętasz wszystkie szczegóły.
- 8. Na koniec sprawdź,** czy nie pominięto jakiegoś pytania lub danych o osobie pytanej.
- 9. Proponuję chodzić we dwie osoby. Sam wywiad przeprowadzaj indywidualnie. Bądź ufną, ale nie naiwną!** Dotyczy to zwłaszcza dziewczyn i miejsc bardziej oddalonych lub późniejszej pory. Pomagaj sobie drugą taką samą ankietą, którą wręczasz respondentowi (potem ją odbierz!).
- 10. Bądź przyjaźnie nastawiony(a) do ludzi. Bądź cierpliwy(a).** Nie każdy potrafi wyrażać swoje myśli szybko i jasno, nie każdy umie tak sprawnie pisać, czy myśleć jak Ty. Nie daj się jednak zagadać, musisz się nauczyć sprawnie przerywać zbędne monologi respondenta. Wywiad nie może trwać zbyt długo, masz ich zrobić wiele i być w formie. Notuj jednak ważne spostrzeżenia, uwagi, a nawet żale i pretensje, etc..... szczególnie jak dotyczą tematu naszych badań.

Dodatkowe... 11 przykazanie:

Nie ulegaj pokusie „podrabiania” ankiet, bądź wypełniania ich za kogoś. Nie chodzi tylko o to, że będzie systemem losowej kontroli, ale o to, że badania nasze stracą sens i wartość jeśli nie będą oparte na prawdziwych odpowiedziach.

Pamiętaj też, że uczciwość jest najlepszym osobistym kapitałem. Nigdy się nie dewaluuje

Powodzenia !

Grzegorz Kaczmarek